

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen

Vedtatt i

Bystyret i Lillesand kommune	29.10. 2014
Kommunestyret i Søgne kommune	30.10. 2014
Kommunestyret i Birkenes kommune	04.11. 2014
Kommunestyret i Iveland kommune	06.11. 2014
Kommunestyret i Vennesla kommune	06.11. 2014
Kommunestyret i Songdalen kommune	19.11. 2014
Bystyret i Kristiansand kommune	03.12. 2014

Forord

Våren 2012 ba bystyret i Kristiansand kommune om at det vurderes å fremme en næringsmelding. Bakgrunnen for dette vedtaket er at "Byen som drivkraft" er ett av tre satsingsområder i Kristiansands kommunes kommuneplan for 2011-2022.

Etter grundig analytisk forarbeid vedtok kommunalutvalget i Kristiansand at det skulle lages en langsiktig strategisk næringsplan med påbyggende konkrete handlingsplaner. Etter en orientering om prosessen vurderte Knutepunkt Sørlandets rådmannsutvalg arbeidet som nyttig for hele byregionen og foreslo å legge den strategiske næringsplanen med overordnede målsetninger til grunn for næringsarbeidet i alle Knutepunkt-kommunene. Forslaget ble i etterkant vedtatt i Knutepunkt Sørlandets styre.

Næringsplanen er utviklet gjennom tidlig dialog og bred involvering av næringsforeninger, næringsklynger, det regionale virkemiddelapparatet, universitetet, forskningsinstitusjoner og stiftelser. Næringsforeningen i Kristiansandsregionen har utover dette bidratt med innspill til planarbeidet basert på omfattende bidrag fra sine medlemmer.

For å styrke næringsutvikling i hele Kristiansandsregionen har Knutepunkt-kommunene gått inn i et samarbeidsprosjekt støttet av Kommunal- og moderniseringsdepartementets utviklingsprogram for byregioner. Prosjektet sikrer forankring av felles strategisk næringsplan i partnerkommunene, utvikling av oppfølgende handlingsplaner i kommunene og planens forankring i respektive handlingsprogrammer.

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen tar utgangspunkt i foreliggende regionale planer. Regionplan Agder 2020 og Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050 er nøkkeldokumenter. Hovedmålet i Regionplan Agder er å utvikle en sterk og samlet landsdel som er attraktiv for bosetting og næringsutvikling. Planen vektlegger næringslivets innovasjonsevne og internasjonale posisjon. Regional plan for Kristiansandsregionen legger til grunn at den sterke veksten i Kristiansandsregionen vil fortsette og at det må tas viktige strategisk grep for å sikre en byutvikling som gjør at veksten kan skje på en bærekraftig måte.

Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen er det langsiktige fundamentet for næringsarbeidet i kommunene som vedtar planen. Planen er utviklet som et strategisk, overordnet dokument og vil derfor ikke berøre enkelt næringer, bedrifter, programmer eller spesifikke prosjekter. Analysene som ligger til grunn blir omtalt i vedlegget til planen. Formålet med planen er å forankre kommunenes næringsarbeid og å sikre at arbeidet prioriteres og samsvarer med gjeldende planer og politiske prioriteringer.

Foto: Landskapsfotografene

Forord	3
1. Visjon	6
2. Overordnet mål	8
3. Utgangspunktet	10
4. Strategiske satsinger	11
Kompetanse	12
Innovasjon	15
Attraktiv storbyregion	16
Internasjonal konkurranseevne	19
Transport og infrastruktur	20
Næringsarealer	22
5. Oppfølging av planen	23

KRISTIANSANDSREGIONEN
ER NORGES BESTE REGION
Å BO OG ARBEIDE I.

NÆRINGSUTVIKLING I
KRISTIANSANDSREGIONEN
BIDRAR TIL VEKST OG
VERDISKAPNING
I HELE LANDSDELEN.

1. Visjon

Næringsplanenes visjon er utledet fra Regional plan for Kristiansandsregionen som er utviklet og vedtatt av kommunene i regionen, samt Aust- og Vest-Agder fylkeskommune.

Kristiansandsregionen er Norges beste region å bo og arbeide i. Næringsutvikling i Kristiansandsregionen bidrar til vekst og verdiskapning i hele landsdelen.

Visjonen presiseres i forbindelse med næringsplanen på følgende måte:

- Kristiansandsregionen har et spennende og dynamisk næringsliv som hevder seg godt i internasjonal konkurranse og som tiltrekker seg kompetent arbeidskraft
- Kristiansandsregionen har interessante og trygge arbeidsplasser i både offentlig og privat sektor
- Kristiansandsregionen har en lavere boligprisvekst enn øvrige storbyregioner og det er til enhver tid et variert tilbud av boliger i markedet
- Kristiansandsregionen utnytter sine naturgitte fordeler med godt klima og nærheten til Europa

Kombinasjonen av attraktive arbeidsplasser, kompetent arbeidskraft og verdensledende bedrifter på den ene siden, og høykvalitativt kultur- og utdanningstilbud samt naturgitte ressurser på den andre siden, gir Kristiansandsregionen alle forutsetninger for denne visjonen.

KRISTIANSANDSREGIONEN
SKAL HA HØY VEKST
SAMMENLIGNET MED
ØVRIGE STORBYREGIONER.

2. Overordnet mål

Næringsplanens overordnede mål er ambisiøst og tar utgangspunkt i regionens positive utvikling. Storbyregionene i Norge opplever markant høyere vekst enn landet forøvrig. Denne konsentrasjonen av veksten påvirker også Sørlandet - her er veksten i Kristiansand og Kristiansandsregionen sterkest. Til tross for dette er Kristiansandsregionen en liten storbyregion og veksten i Stavanger-, Bergen-, Trondheim- og Osloregionen er vesentlig større. Kristiansandsregionen må jobbe offensivt for å sikre at den sterke veksten fortsetter.

KRISTIANSANDSREGIONEN SKAL HA HØY VEKST
SAMMENLIGNET MED ØVRIGE STORBYREGIONER.

Vekstmålet skal omfatte hele regionens utvikling og inkludere hele byregionens befolkning, både sysselsatte og de som står utenfor arbeidslivet. Derfor forstås vekst her som verdiskapingsvekst per innbygger. Regionen har på en del grunnleggende faktorer for næringsutvikling, som sysselsetting og utdanningsnivå, et svakere utgangspunkt enn de øvrige storbyregioner. Dette er grunnen til at Kristiansandsregionen må ha sterk vekst.

Klimaendringene påvirker næringsutvikling i stadig større grad, og byr på både utfordringer og muligheter for næringslivet. Kristiansandsregionen har forutsetning for å utnytte mulighetene og vil legge til rette for bærekraftig vekst.

Næringsplanen for Kristiansandsregionen definerer seks satsingsområder basert på byregionens utgangspunkt. Satsingsområdene skal være retningsgivende for kommunenes næringsarbeid framover og bidra til å nå det overordnede vekstmålet og følge visjonen.

3. Utgangspunktet

Veksten i Norge er sterk og er i stor grad konsentrert om storbyregionene. Av Agderfylkenes samlede omsetning, genereres nesten to tredjedeler i Kristiansandsregionen som er landsdelens dynamiske vekstmotor.

Kristiansandsregionen har hatt høy befolkningsvekst de siste årene, og en høyere vekst enn landsgjennomsnittet fra 2000 til 2014. Innbyggertallet ventes å vokse sterkt det neste tiåret.

Foruten fødseloverskudd, er det nettoinnvandring fra utlandet som har hatt størst betydning for befolkningsutviklingen.

Alderssammensetningen viser at den demografiske utviklingen vil foregå mer som en "aldersforkastning" enn en «bølge». Likevel har Kristiansandsregionen et fortrinn, ved at mange unge vil komme inn i arbeidsmarkedet i årene som kommer.

Kristiansandsregionen har et tett og integrert bo- og arbeidsmarked, der mellom 24 og 48 % av arbeidsstyrken i omegnskommunene pendler daglig til Kristiansand. Boligprisveksten har flatet ut de siste årene og boligprisinivået er sammenlignbart med mellomstore byer i Norge. Sysselsettingsnivået ligger fortsatt noe lavere enn for de øvrige storbyene i Norge, til tross for en sterk vekst de senere årene. Spesielt andelen kvinner i arbeid er lavere. Utdanningsnivået i Agderfylkene og i Kristiansandsregionen ligger under landsgjennomsnittet. Utdanningsnivået til sysselsatte i Kristiansand er høyere enn ellers i regionen.

Kristiansandsregionens verdensledende teknologibedrifter innen olje- og gassteknologi og prosessindustri står for en vesentlig del av verdiskapingen på Sørlandet. Oljeteknologi-bedriftene har de siste årene utviklet seg til å bli en av de viktigste vekstnæringene. Dette gjelder både for Norge og for Sørlandet, der veksten er konsentrert i Kristiansandsregionen. Den positive utviklingen i disse bransjene bidrar sterkt til å sikre inntektsgrunnlaget for andre store næringer som bygg og anlegg, handel, bank og finans, hotell og restaurant, med mere.

På grunn av næringsstrukturen er regionen i høy grad eksponert for internasjonale konjunkturer og er derfor noe sårbar. Kristiansandsregionen har fram til 2013 vært blant de beste i nasjonal entreprenørskapsstatistikk. Regionale innovasjonsanalyser indikerer derimot at Agder ligger under landsgjennomsnittet, noe som delvis kan skyldes en systematisk underrapportering fra leverandørindustrien av olje- og gassteknologi.

Hovedutfordringen i kommunenes innsats for næringsutvikling er å tilrettelegge for kontinuerlig vekst i sysselsetting og produktivitet med samtidig økende befolkning og utdanningsnivå.

4. Strategiske satsinger

Basert på analyser av Kristiansandsregionens utgangspunkt, er det pekt ut seks strategiske satsinger for arbeidet med næringsutvikling i kommunene.

Kommunene skal bidra til å realisere kompetansepotensialet og heve utdanningsnivået i arbeidsstyrken og befolkningen. Det skal legges til rette for en fortsatt styrking av innovasjonsaktivitet både i privat og offentlig sektor. Kommunene skal være pådrivere for å skape en attraktiv storbyregion, spesielt for målgrupper som kompetent arbeidskraft, bedrifter og studenter. Styrket internasjonalt samarbeid skal bidra til økt verdiskaping i Kristiansandsregionen. God transport og infrastruktur samt tilgjengelige næringsarealer er grunnlag for utviklingen av et internasjonalt konkurransedyktig næringsliv.

Følgende satsingsområder fremmes i strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen:

Kompetanse	Utvikle gode barnehager, skoler og fagopplæring Tilrettelegge for universitetet og andre kunnskapsinstitusjoner Utvikle regionens kompetanse Tiltrekke og beholde kompetanse
Innovasjon	Bygge entreprenørskapskultur Stimulere til bedriftsetableringer Styrke FoU og innovasjon i næringslivet Styrke innovasjon i offentlig sektor
Attraktiv storbyregion	Tiltrekke bedrifter, befolkning og besøkende Styrke Kristiansand som landsdelssenter Tilrettelegge for et variert arbeidsmarked Profilere og synliggjøre Kristiansandsregionen
Internasjonal konkurransevne	Stimulere til et enda mer internasjonalt næringsliv Styrke internasjonal utdanning og FoU Styrke arbeidet med kompetanseinnvandring Styrke regionens internasjonale samarbeid
Transport og infrastruktur	Arbeide for bedre vei- og kollektivløsninger i storbyregionen Utvikle fremtidens havn og havnestruktur Styrke Kristiansand lufthavn Kjevik Styrke jernbanen for person- og godstransport
Næringsarealer	Prioritere næringsarealer nært sentrum og langs kollektivaksene Transformasjon av næringsarealer Sjønære næringsarealer Utvikle universitetsområdet

Kompetanse

Mål: KRISTIANSANDSREGIONEN SKAL VÆRE EN VEKSTKRAFTIG KOMPETANSEREGION.

Kompetanse er avgjørende for økonomisk vekst og mesteparten av den norske nasjonalformuen ligger i arbeidskraften. Høy yrkesdeltakelse og høyt utdanningsnivå er derfor en forutsetning for høy verdiskaping. Kommunene skal samarbeide med næringsliv, akademia, fylkeskommunene og ikke minst seg i mellom for å styrke Kristiansandsregionen som landsdelens vekstmotor og kunnskapscenter slik at regionen kan tiltrekke seg flere kompetansemiljøer.

KOMMUNENE VIL DERFOR:

A. Utvikle gode barnehager, skoler og fagopplæring ved å:

- Sikre høy kvalitet i et sammenhengende utdanningsløp
- Fremme samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner, forskning og næringsliv
- Skape inkluderende læringsmiljøer
- Støtte samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner i regionen, nasjonalt og internasjonalt

B. Tilrettelegge for universitetet og andre kunnskapsinstitusjoner ved å:

- Bidra til økt kvalitet og synlighet av Universitetet i Agder
- Utvikle byen som attraktivt studiested og regionen som arbeidssted for nyutdannede
- Skape arenaer for utveksling og samarbeid mellom universitetet og arbeidslivet
- Synliggjøre kunnskapsinstitusjonenes bidrag til regional samfunnsutvikling
- Fremme tett og forpliktende samarbeid med Universitetet i Agder og FoU miljøer

C. Utvikle regionens kompetanse ved å:

- Fremme høy yrkesdeltakelse i alle befolkningsgrupper, og særlig kvinnes
- Bidra til økt utdanningsnivå i befolkningen og blant sysselsatte
- Forebygge frafall i videregående skoler

D. Tiltrekke og beholde kompetanse ved å:

- Profesjonalisere vertskapsrollen overfor studenter, kompetansesarbeidere og -bedrifter fra inn- og utland
- Koordinere systematisk samarbeid mellom næringsliv, kommuner og akademia
- Tilrettelegge sammen med arbeidsgivere for å beholde kompetanse i regionen
- Styrke samordnet synlighet av kompetanseregionen Kristiansand i inn- og utland

Innovasjon

Mål: KRISTIANSANDSREGIONEN SKAL VÆRE BLANT NORGES MEST INNOVATIVE.

Innovasjon og entreprenørskap er en forutsetning for å skape nye arbeidsplasser, vekst og utvikling i næringslivet. Innovasjon er en viktig driver for en mer variert næringsstruktur og fremmer realisering av næringsmessige potensialer knyttet til klimaendringer. Innovasjon bidrar derfor til å gjøre Kristiansandsregionen mer robust.

Innovasjon kan beskrives som «en ny vare, en ny tjeneste, en ny produksjonsprosess, anvendelse eller organisasjonsform som er lansert i markedet eller tatt i bruk i produksjonen for å skape økonomiske verdier.»

For å sikre at Kristiansandsregionen er blant Norges mest innovative, må det investeres i regionens entreprenørskapskultur og i ordninger for nyetablerte bedrifter. Innovasjon i eksisterende bedrifter må styrkes. Offentlige ressurser og strategiske tiltak må samordnes for å øke gjennomslagskraften.

KOMMUNENE VIL DERFOR:

A. Bygge entreprenørskapskultur ved å:

- Videreutvikle entreprenørskapskultur og kontakt til arbeidslivet blant ungdom i samarbeid med skoler og næringsliv
- Synliggjøre gode forretningsideer i samarbeid med UiA og innovasjons- og etablerermiljøer
- Støtte profesjonalisering av kreative næringer i samarbeid med kompetansesentrene

B. Stimulere til bedriftsetableringer ved å:

- Videreutvikle etablerer- og innovasjonsselskapene, samordne og effektivisere ressursbruk til fordel for gründere og etablerere
- Fremme tilførsel av privat og statlig tidligfase-kapital
- Stimulere til etableringer som kan bidra til å løse samfunnsutfordringer knyttet til f.eks. klimaendring eller demografi
- Bruke rollen som eier og bidragsyter strategisk og samordnet

C. Styrke FoU og innovasjon i næringslivet ved å:

- Fremme tettere samarbeid og konsolidering av regionens innovasjonssentre og inkubatorer
- Støtte videreutvikling av regionens klynger
- Stimulere til samarbeid og utvikling mellom kompetanseinstitusjoner og næringslivet for økt FoU og uttesting
- Bidra til utvikling av campus Gimlemoen for mer nyskaping og næringsutvikling

D. Styrke innovasjon i offentlig sektor ved å:

- Bruke offentlige anskaffelser mer strategisk
- Stimulere til økt bruk av lokale, nasjonale og internasjonale innovasjonsvirkemidler rettet mot offentlig privat samarbeid
- Utvikle tjenester og kompetanse gjennom utveksling i nasjonale og internasjonale nettverk
- Fremme bedre utnyttelse av regionale, nasjonale og europeiske programmer for innovasjon i offentlig sektor

Attraktiv storbyregion

Mål: KRISTIANSANDSREGIONEN SKAL VÆRE ATTRAKTIV FOR BEDRIFTER, BEFOLKNING OG BESØKENDE. Kombinasjonen av et verdensledende næringsliv, et spennende arbeidsmarked og mangfoldige muligheter for fritidsaktivitet sammen med noen naturgitte fortrinn gir Kristiansandregionen forutsetningene for å nå målet. Videre er gode offentlige tjenester, trygge lokalsamfunn, god planlegging og styring, offentlig transport og infrastruktur, gode sosiale- og kulturelle rammer og et universitet som kan hevde seg internasjonalt, vesentlig betydning for storbyenes konkurranseevne. Disse forutsetninger skal utnyttes strategisk for å profilere regionens attraktivitet spesielt ovenfor bedrifter, etterspurt arbeidskraft, kompetanse, studenter og besøkende.

KOMMUNENE VIL DERFOR:

A. Tiltrekke bedrifter, befolkning og besøkende ved å:

- Styrke Kristiansandsregionens attraktivitet for kompetent arbeidskraft fra inn- og utland
- Tilrettelegge for tilflytting av arbeidstakere og studenter fra inn- og utland for å dekke regionens kompetansebehov
- Sikre konkurransedyktige tilbud av sosial infrastruktur (f.eks. barnehager, skoler, helse- og sosialtjenester)
- Videreutvikle kommunenes vertskapsrolle gjennom høy kvalitet i tjenesteproduksjon

B. Videreutvikle Kristiansand som landsdelssenter ved å:

- Styrke Kristiansand i konkurransen med andre storbyer om kritisk kompetanse
- Ivareta viktige senterfunksjoner til fordel for byregionen
- Utvikle Kvadraturen og regionens bysentra for å styrke byregionens attraktivitet
- Utnytte Kristiansandsregionens fordeler med storbyens nærhet til attraktive rekreasjonsområder

C. Tilrettelegge for et variert arbeidsmarked ved å:

- Styrke regionens kompetansemiljøer for å tiltrekke kompetansearbeidsplasser
- Arbeide strategisk for å tiltrekke bedrifter til regionen
- Bidra til etablering av nye bedrifter og styrke gründerkulturen
- Fremme samarbeid mellom næringer, klynger og bedrifter for å avdekke nyskapingspotensial

D. Profilere og synliggjøre Kristiansandsregionen ved å:

- Profilere Kristiansandsregionen som teknologi- og kompetanseregion
- Koordinere målrettet kommunikasjonsinnsats med næringsliv og akademia
- Avgrense målgrupper for oppfølgende profileringstiltak
- Fremme strategisk bruk av byregionens naturgitte fordeler og det voksende kulturtilbudet
- Samordne og styrke innsatsen til lokal og regional forvaltning, næringsliv og utdanningsinstitusjoner mot sentrale beslutningstakere

Internasjonal konkurransevne

Mål: INTERNASJONALT SAMARBEID BIDRAR TIL ØKT VERDISKAPING I KRISTIANSANDSREGIONEN. Kristiansandsregionen har lange tradisjoner for internasjonalt samarbeid og handel. Tilgang på kompetanse fra internasjonale samarbeidspartnere, internasjonale forskningsresultater og innovasjoner er grunnleggende for økt innovasjon og omstilling i regionen og næringslivet.

Økt globalisering har ført til en ny type konkurranse. Ikke bare ledende teknologiske miljøene, men også tilpassede sivilsamfunnene gjør regionen konkurransedyktig. Det er mer ressurskrevende å synliggjøre regionens attraktivitet på den globale arenaen enn på den hjemlige, men det er viktig at kommunene tar rollen som en viktig samarbeidspartner. I mange ulike næringer er det en stor andel utenlandsk arbeidskraft som bidrar til vår økonomiske velstand. For produktiviteten i vårt næringsliv er det avgjørende å mobilisere, tiltrekke og beholde de riktige arbeidstakere.

KOMMUNENE VIL DERFOR:

A. Stimulere til et enda mer internasjonalt næringsliv ved å:

- Støtte små og mellomstore bedrifters samarbeid og markedsutvikling internasjonalt
- Samarbeide med klynger og bransjeorganisasjoner om viktige internasjonale møteplasser, prosjekter eller messer
- Lede viktige delegasjoner
- Styrke, samordne og tydeliggjøre tilbudet av virkemidler for internasjonalisering av næringslivet og samarbeid med utlandet

B. Styrke internasjonal utdanning og FoU ved å:

- Bidra til at flere elever og studenter forberedes til et stadig mer internasjonalt orientert arbeidsliv
- Bidra til at UiA og andre utdanningsinstitusjoner etablerer samarbeid med og lærer av utenlandske utdannings- og forskningsinstitusjoner
- Øke internasjonalisering av skoler og utdanningsprogrammer
- Støtte opp om internasjonalt samarbeid mellom regionens FoU-miljøer og internasjonale samarbeidspartnere i Europa, USA og andre steder

C. Styrke arbeidet med kompetanseinnvandring ved å:

- Utarbeide en helhetlig og langsiktig strategi for rekruttering og integrering i Kristiansandsregionen i samarbeid med næringsliv, akademia og andre partnere
- Sørgje for et velkomstapparat som gir den enkelte arbeidsinnvandrer nødvendig informasjon og bistand
- Oppmuntre store virksomheter til mer systematiske trivselstiltak for nye arbeidstakere
- Senke terskelen for innvandrere til å bidra i den regionale verdiskapingen

D. Styrke regionens internasjonale samarbeid ved å:

- Øke kunnskap om EU og EU-programmer og støtteordninger
- Utvikle kompetanse om prosjektutvikling og prosjektsamarbeid i regionen
- Videreutvikle strategisk internasjonalt samarbeid med særlig vekt på eksisterende forbindelser i næringsliv, akademia og samfunnsutvikling

Transport og infrastruktur

Mål: GOD TRANSPORTINFRASTRUKTUR I LANDSDELEN FREMMER UTVIKLINGEN AV ET INTERNASJONALT KONKURRANSEDYKTIG NÆRINGSLIV I KRISTIANSANDSREGIONEN.

Kristiansandsregionen er knutepunktet på Sørlandet for veg-, jernbane- og sjøtransport og luftfart. Regionens transportinfrastruktur må bygges ut for å betjene en økende befolkning og et voksende næringsliv. Samtidig skal Kristiansandsregionen være pådriver for å redusere klimautslipp fra transport.

Godt utbygde kommunikasjonslinjer og kollektivløsninger er avgjørende for å utvikle regionens attraktivitet. Det er viktig å øke det strategiske samarbeidet mot vest, øst og nord for å se storbyregionen i sammenheng. Regionale og statlige myndigheter har en avgjørende rolle for å oppnå målet om god transportinfrastruktur i landsdelen.

KOMMUNENE VIL DERFOR:

A. Arbeide for bedre vei- og kollektivløsninger i storbyregionen ved å:

- Løse Kristiansands veg- og kollektivutfordringer som knutepunkt i regionen
- Gjennomføre regionale infrastrukturprosjekter for å ivareta framkommelighets-, sikkerhets- og beredskapshensyn
- Utvide bo- og arbeidsmarkedet med nye veiprosjekter og satsing på kollektivtrafikk som binder sammen regionen

B. Utvikle fremtidens havn og havnestruktur ved å:

- Styrke Kristiansand havn som nasjonalt utpekt havn og landets nest største containerhavn
- Utvikle nye havneavsnitt tilrettelagt for videreutvikling av regionens internasjonalt rettede næringsliv
- Videreutvikle gode løsninger for ferje- og cruisetrafikken

C. Styrke Kristiansand lufthavn Kjevik ved å:

- Koordinere regionale og lokale initiativ for å imøtekomme næringslivets økende behov for godstransport
- Støtte opp om Kjevik lufthavn for å sikre et godt internasjonalt og nasjonalt rutetilbud
- Bedre lufthavnens konkurransesituasjon med ny veg til Kjevik
- Legge til rette for næringsutvikling i tilknytning til lufthavnen Kjevik

D. Styrke jernbanen for person- og godstransport ved å:

- Styrke jernbanens konkurransesituasjon ift frekvens og reisetid
- Forbedre transport mellom regioner gjennom sammenkopling av Vestfoldbanen og Sørlandsbanen samt utbedring av jernbanelinja mot Stavanger
- Styrke Langemyr jernbaneterminalers funksjon for godstransport og en effektiv transportforbindelse mellom havna og jernbaneterminalen

Næringsarealer

Mål: I KRISTIANSANDSREGIONEN ER DET TIL ENHVER TID TILGJENGELIG NÆRINGSAREALER SOM IMØTEKOMMER NÆRINGSLIVETS BEHOV.

Gjennom arbeidet med **Regionalplan for Kristiansandsregionen 2010-2050** er ledige næringsarealer i Kristiansand analysert. Med dagens forbruk av næringsarealer har vi en arealreserve som vil vare i størrelsesorden 40 år. Tilsvarende analyser av næringsarealreserven i Kristiansandsregionen vil gjennomføres som del av den videre prosessen. Det må foretas nøye analyser av tilgjengeligheten av arealer til ethvert formål med eventuelt spesielle behov. Større regionale næringsarealer skal utvikles i tilknytning til stamveinettet.

VIKTIGE PRIORITERINGER FOR NÆRINGSAREALPOLITIKKEN VIL VÆRE:

A. Prioritere sentrumsnære næringsarealer og arealer langs kollektivaksene

- Utvikle kvadraturen og randsone. Store prosjekter er under utvikling, prosjekter som vil legge til rette for omfattende næringsutvikling
- Næringsutvikling langs kollektivaksene må også prioriteres
- Prioritere sentrale, attraktive utbyggingsarealer til kunnskapsintensive arbeidsplasser, forskning og hovedadministrasjoner

B. Transformasjon av næringsarealer

- Transformasjon av næringsarealer vil være en kontinuerlig prosess
- Endring av formål og utbyggingsmønster for omdanning av arealer langs kollektivaksene skal prioriteres.
- Det må tilrettelegges for økt kollektivandel når omdanning skjer
- Rammebetingelser for etableringer skal kontinuerlig vurderes og tilpasses konkurransen ift lokaliseringer

C. Sjønære næringsarealer

- For at Kristiansand skal ha tilstrekkelige arealer til sjønær virksomhet, må det prioriteres å sikre slike arealer
- Landarealer tilknyttet havnevirksomheten er en viktig del av ny havnestruktur i Kristiansand
- Det er viktig å sikre arealer i tilknytning til havna for verdipøkende tjenester jfr havnestrukturvedtak 10. april 2013 og Havnestrategi for Kristiansand Havn KF 2013

D. Utvikle universitetsområdet

- Universitetsområdet og aksen mellom Kvadraturen og universitetet må prioriteres for utvikling.
- Nye arbeidsplasser og lokalisering av kompetansearbeidsplasser knyttet til samarbeid med innovasjonsmiljøene på Campus Gimlemoen er viktig

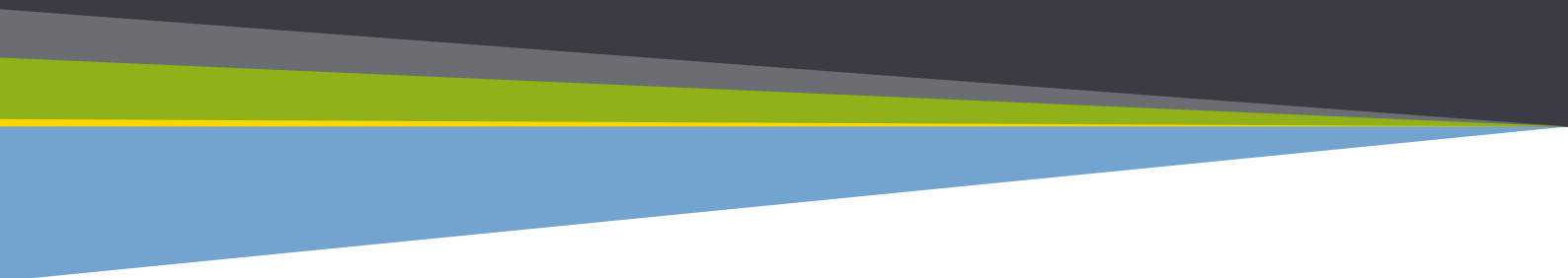
5. Oppfølging av planen

Strategisk næringsplan vedtas av by-/kommunestyrene i Kristiansandsregionen. Oppfølgingen av planen må skje i et bredt samarbeid med kommunale virksomheter og selskaper, universitetet, næringslivets organisasjoner, aktuelle kommunale og regionale utviklingsaktører, virkemiddelapparatet og regionens næringsliv. Det er kun gjennom samarbeid og arbeidsdeling at Kristiansandsregionen kan leve opp til visjonen om å være Norges beste region å bo og arbeide i.

For å følge opp næringsplanens strategiske satsinger og å bidra til å oppnå planens overordnede mål forplikter kommunene som vedtar planen seg til å utarbeide handlingsplaner med konkrete tiltak og oppfølgingsansvar.

Det er et omfattende arbeid å sørge for at næringsarbeidet blir prioritert og koordinert i kommunene. For å sikre implementering av næringsplanen skal kommunene i regionen utvikle en felles modell for handlingsplanene og enhetlig rapportering gjennom et samarbeidsprosjekt.

Handlingsplanene skal integreres i kommunenes øvrige handlingsprogramarbeid. På denne måten sikres politisk forankring og tilgang på ressurser for å gjennomføre tiltakene i handlingsplanene. Handlingsplanene skal dekke satsingsområdene Kompetanse, Innovasjon, Attraktiv storbyregion og Internasjonal konkurransevne, som er underbygd i vedlegget til planen. Satsingsområdene Transport og infrastruktur og Næringsarealer er også svært viktige og følges opp gjennom anbefalte strategier i Regional plan for Kristiansandsregionen 2011-2050.

Kristiansandsregionen

Lillesand kommune | Vennesla kommune | Songdalen kommune | Søgne kommune
Iveland kommune | Birkenes kommune | Kristiansand kommune